

„SMART DEFENCE” ȘI SECURITATEA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

„SMART DEFENCE” AND ROMANIA’S NATIONAL SECURITY

*General-maior (r) prof. univ. dr. Visarion NEAGOE**

Pornind de la actuala criză economică, această lucrare prezintă câteva domenii de aplicare a conceptului „Smart defence”: înzestrare, instrucție, nivel operațional, logistică. Sunt menționate beneficiile acestei abordări, în condițiile unor bugete militare austere, inclusiv pentru România.

Cuvinte cheie: *apărare inteligentă; bugete de apărare; cooperare; flexibilitate.*

Starting from present economic crisis, this thesis underlines some ways to apply the „smart security” concept: armaments, training, operational level, and logistical support. There are mentioned the benefits of this concept under the conditions of limited defence budgets, the Romanian one included.

Keywords: *„smart security”; defence budgets; cooperation; flexibility.*

Lansat relativ recent, de către Secretarul General al NATO – Anders Fogh Rasmussen –, în cadrul Conferinței de Securitate de la Munchen din anul 2011¹, conceptul „smart security” a surprins și nu prea analiștii politico-militari care urmăresc evoluțiile din cadrul Alianței Nord-Atlantice în ultima vreme. Cu atât mai mult cu cât, încă de la summit-ul de la Lisabona de anul trecut, conceptul de „apărare inteligentă” fusese anunțat prin cunoscuta expresie: „Nu ne putem aștepta să cheltuim mai mult... dar este nevoie să cheltuim mai bine (**mai inteligent** – n.a.). De ce?”

În primul rând, după apariția crizei economico-financiare de la acest început de secol XXI, statele membre NATO întâmpină tot mai multe dificultăți în derularea planurilor de

* e-mail: visarionneagoe@yahoo.com; tel.: 0722 380 068

înzestrare și în onorarea contribuției financiare ori cu trupe și echipamente militare la operațiile și activitățile curente și de perspectivă ale Alianței.

În al doilea rând, în aceiași termeni se pune problema și pentru Statele Unite ale Americii – aflate în aceeași situație de criză, conducând războaiele din Afganistan, Iran și, mai nou, operațiile aeriene din Libia din această vară. Prin urmare, presiunea asupra partenerilor săi europeni de a se implica mai mult financiar și cu trupe în apărarea spațiului euroatlantic, dar și în actualele teatre de operații este pe deplin justificată. În acest context, este de menționat că SUA asigură 75% din bugetul NATO, ca și faptul că, în ultimii doi ani, cheltuielile pentru apărare ale țărilor europene membre ale Alianței (45 miliarde de dolari) reprezintă echivalentul întregului buget anual pentru apărare al Germaniei.

Așadar, în aceste condiții de austeritate, statele membre NATO sunt mai mult preocupate de deficitele bugetare decât de bugetele de apărare, cu toate consecințele negative ce decurg pentru securitatea acestora. Și, aceasta, deoarece chiar dacă o economie puternică este esențială pentru apărare, a alege între cheltuielile pentru acoperirea deficitului bugetar și întărirea apărării este o falsă problemă. Pentru că, până la urmă, securitatea presupune asigurarea capacităților militare fără de care guvernele nu-și pot apăra populația și teritoriul împotriva noilor amenințări și nu pot asigura managementul crizelor.

Acesta este contextul general în care, la nivelul conducerii politico-militare a Alianței Nord-Atlantice, s-a impus o nouă abordare în realizarea obiectivelor apărării colective: „SMART DEFENCE” ar fi, deci, de natură a asigura o securitate mai bună, cu mai puțini bani, cu condiția ca țările membre să lucreze împreună cu mai multă flexibilitate. Și, este mai clar ca oricând că, criza financiară face cooperarea dintre națiuni mai mult decât o simplă alegere, ea devine o necesitate: în prezent, nici un aliat european nu mai poate singur să desfășoare întregul spectru de acțiuni pentru a răspunde la toate provocările din domeniul securității. Așa se face că, chiar și state cu ambiții, orgolii ori rivalități de-a lungul istoriei au început să-și dea mâna și să coopereze în realizarea unor obiective de apărare comune. Exemplul Franței și al Angliei este edificator, cele două mari puteri derulând deja proiecte de realizare în comun a unor capacități militare importante pentru apărarea comună. Scopul îl constituie realizarea unei securități mai bune, cu resurse limitate, reușind fiecare să cheltuiască mai puțin, dar suficient pentru a-și asigura apărarea în viitor.

Domeniile de aplicare a conceptului „apărării inteligente” sunt numeroase: înzestrare, instrucție, educație, logistică, nivel operațional ș.a.

În ceea ce privește înzestrarea, avantajele procurării în comun a unor tipuri de tehnici sunt evidente. Este cazul, în special, în domeniile aviației și marinei, unde costurile sunt exorbitante, tot mai puține țări din lume permițându-și în prezent să facă achiziții majore. În plus, cooperarea pe linia acestor două categorii de forțe permite facilități în privința infrastructurii, mentenanței, *training*-ului și chiar în plan operațional, de întrebuințare în comun în operații.

Instrucția în comun, în cooperare, utilizând baza de instrucție, poligoanele și taberele de antrenament, aceleași echipamente și instructori, reprezintă un domeniu deschis aplicării noului concept. Impusă și de nevoia realizării interoperabilității tehnice și procedurale, desfășurarea instrucției în comun s-a impus demult, în cadrul NATO, drept o soluție utilă, necesară dar și economică din punct de vedere al costurilor. Numărul de antrenamente în comun, în poligoane ce oferă facilități moderne de instrucție și care fac posibilă cooperarea în câmpul tactic din diferite teatre de operații a crescut considerabil, devenind o necesitate.

Exemple de cooperare sunt numeroase și în domeniul învățământului, NATO dispunând astăzi de numeroase centre de pregătire și de instituții de învățământ în care personalul din statele membre are acces la o bază materială modernă și la deprinderea aceluiași limbaj comun de operare, de planificare și conducere a operațiilor pe care Alianța este chemată să le desfășoare.

Referitor la domeniile operațional și logistic, există, de asemenea, posibilități multiple de cooperare: executarea serviciului POLIȚIE AERIANĂ în folosul țărilor baltice – prin rotație, de către forțe aeriene aparținând unor state membre NATO, aportul Republicii Ceha în apărarea CBRN etc. Sunt doar câteva exemple, la care se pot adăuga cele din diferite teatre de operații, unde forțe specializate aparținând unei țări asigură operațional nevoile de misiune ale partenerilor alături de care acționează.

Beneficiară a avantajelor sistemului colectiv de securitate și apărare oferit de Alianță, România și-a demonstrat, încă de la accesarea în NATO, calitatea de partener serios, dispus să genereze, la rândul-i prin armata sa, securitate. Întrebarea care se pune este, în ce măsură poate aplica ea conceptul de „apărare inteligentă” și cum ar putea exploata în viitor beneficiile acestuia?

În primul rând, trebuie menționat că Armata României a beneficiat deja de aceste avantaje, demonstrând deschidere, transparență și apetență pentru cooperare. Decizia de alăturare la Coaliția Multinațională din Irak, ca și la războiul global împotriva terorismului din Afganistan, în condițiile lipsei unor echipamente/tehnice de luptă corespunzătoare a fost apreciată ca atare. Astfel, trupelor românești participante la misiuni de luptă în cele două teatre de operații le-au fost puse la dispoziție, grație Parteneriatului strategic special cu SUA, transportoare blindate americane, care asigură un grad sporit de protecție militarilor români.

În al doilea rând, și în același context, este de subliniat cooperarea excelentă între armata noastră și cea americană în domeniul instrucției, contingentele românești executând pregătirea pentru misiune în comun cu militarii americani în poligoane românești sau străine. Operațional vorbind, trupele române acționează în comun – în subordine americană ori luând în subordine componente americane în diferite structuri. În același sens, o mențiune specială merită misiunile executate de detașamentele românești de informații cu sau fără aparatele de zbor de cercetare fără pilot (UAV), în Irak, în folosul diviziilor americane și poloneze.

Apoi, în domeniul educației, este de subliniat că ofițerii și subofițerii români au beneficiat, încă de dinaintea accederii în NATO, de pregătire la diferite școli sau centre de pregătire aparținând țărilor NATO sau parteneri, tot așa cum, în prezent, instituții de învățământ militar românesc sunt deschise personalului aparținând diferitelor armate NATO ori parteneri.

Fără îndoială că actuala criză economico-financiară care nu a ocolit nici țara noastră, constrângerile bugetare fără precedent care afectează în prezent bugetul apărării vor determina o abordare ... inteligentă de către responsabilii militari români a conceptului „smart defence”. Obligațiile și aranjamentele asumate față de Alianța Nord-Atlantică, ca și nevoile reale de înzestrare, instrucție, educație, logistică, infrastructuri, dar mai ales operaționale impun soluții realiste, viabile și realizabile. Este condiția *sine qua non* a participării la apărarea colectivă, la realizarea apărării naționale prin efort propriu, la abordarea cu responsabilitate a viitorului securității naționale. Iar apelul la SMART DEFENCE pare, cel puțin în vreme de criză, o soluție ... Cu analiza tuturor implicațiilor pe termen mediu și lung pentru România.

BIBLIOGRAFIE

Alocuțiunea Secretarului general al NATO la Conferința de la Munchen, 4 februarie, 2011
European Security and Defence, nr.1/2011
NATO-News:Smart Defence-Smart TADIC, 14 octombrie, 2011
<http://www.defence.gov/newsarticle.aspx>

